

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPAE

**FAE Policy Paper
nr 10/2014**

Michał JAROCKI

Rola *US Navy* w strategii arktycznej USA

Rola US Navy w strategii arktycznej USA

FAE Policy Paper nr 10/2014

Michał Jarocki

Aktualizacja strategii zaangażowania operacyjnego marynarki wojennej USA (US Navy) w Arktyce to naturalna konsekwencja wzrostu znaczenia tego regionu dla interesu strategicznego Stanów Zjednoczonych. Amerykańskie siły zbrojne stanowią jedno z narzędzi, służących do realizacji założeń polityki arktycznej Waszyngtonu, a ich znaczenie będzie wzrastać wraz z postępującymi zmianami klimatycznymi na Dalekiej Północy.

Ze względu na położenie geograficzne regionu, to właśnie US Navy odgrywa najważniejszą rolę w kształtowaniu amerykańskiej obecności wojskowej w Arktyce. Do najważniejszych zadań marynarki wojennej USA należeć będzie ochrona interesów strategicznych państwa w tej części świata, a także utrzymanie pokojowego charakteru wydarzeń mających w nim miejsce. Nie bez znaczenia będzie również zapewnienie wolności żeglugi wodami Oceanu Arktycznego, zwłaszcza w odniesieniu do międzynarodowego handlu morskiego.

Realizacja powyższych celów nastąpi przy wykorzystaniu szeregu narzędzi. Wśród najważniejszych znajduje się przede wszystkim zwiększenie liczby okrętów operujących w Arktyce oraz zapewnienie im odpowiednich środków do ochrony interesów strategicznych USA w tej części świata. Równie ważna będzie także współpraca polityczno-wojskowa z innymi państwami regionu, zarówno w kwestii zwiększania świadomości sytuacyjnej, jak i ochrony wolności żeglugi oraz wszelkiej innej pokojowej aktywności człowieka na Dalekiej Północy.

Plany zaangażowania US Navy w Arktyce rozłożone są na wiele lat, a charakter tego zjawiska będzie ewoluował z czasem. O tym, w jakim kierunku, decydować będzie szereg czynników, wśród których najważniejszym będzie dalsze znaczenie regionu dla interesów strategicznych USA. Dużą rolę odgrywać będzie również sytuacja ekonomiczna państwa, a także stopień jego zaangażowania polityczno-wojskowego w innych częściach świata. Nie bez znaczenia pozostanie również postawa pozostałych państw arktycznych, a także cele prowadzonych przez nie działań.

Rola *US Navy* w strategii arktycznej USA

FAE Policy Paper nr 10/2014

Michał Jarocki

Uwarunkowania

Marynarka wojenna USA jest jednym z trzech najważniejszych rodzajów sił zbrojnych tego państwa. Dysponuje 323,5 tys. żołnierzy służby czynnej, a także 109 tys. pozostawionymi w rezerwie. Do jej dyspozycji pozostają 283 okręty i statki pomocnicze wszystkich klas, 93 spośród których (34 proc.) jest obecnie rozmieszczonych na wodach całego świata.

Zadania wykonywane przez *US Navy* mają charakter globalny. Stąd też podział organizacyjny na oddzielne floty, odpowiadające za projekcję siły militarnej w różnych, ściśle przypisanych częściach świata. Najważniejszymi z nich są 5. 6. i 7. Floty, odpowiadające za ochronę interesów strategicznych USA odpowiednio na: Bliskim Wschodzie; Oceanie Atlantyckim i Morzu Śródziemnym; Oceanie Spokojnym i Indyjskim.

Powyższe akweny stanowią obszar koncentracji głównych sił *US Navy*, znajdujących się poza granicami państwa. To na nich koncentruje się aktywność operacyjna marynarki wojennej USA, pochłaniająca najwięcej środków materialnych i finansowych. Ponadto, dwa spośród wymienionych, Ocean Indyjski i Ocean Spokojny, będą zwiększać swe znaczenie w nadchodzących dekadach, wraz z realizacją przyjętej przez Waszyngton polityki zintensyfikowania zaangażowania wojskowego w tej części świata, kosztem strefy euroatlantyckiej.

Globalny charakter zaangażowania operacyjnego *US Navy* jest w ostatnich latach zagrożony polityką cięć wydatków obronnych USA. Kryzys gospodarczy, jaki dotknął Stany Zjednoczone, zmusza Waszyngton do redukcji budżetu Departamentu Obrony, wpływając tym samym na ilość środków finansowych przeznaczanych zarówno na pokrycie bieżącego funkcjonowania sił zbrojnych tego państwa, jak i na plany modernizacji ich wyposażenia. To z kolei będzie miało duży wpływ na aktywność operacyjną poszczególnych rodzajów sił zbrojnych USA, w tym m.in. marynarki wojennej. Wobec rozpisanych na wiele lat planów większego zaangażowania operacyjnego *US Navy* w Azji, główne środki finansowe będą kierowane na pokrycie jej aktywności na wodach Oceanu Indyjskiego i Oceanu Spokojnego. Podobnie jak w przypadku programów modernizacyjnych, z których większość będzie opracowywana z myślą o potrzebach operacyjnych sił rozmieszczonych na wspomnianych akwenach. Wobec powyższego, na znaczeniu stracą regiony, które nie były priorytetowe dla

Rola US Navy w strategii arktycznej USA

FAE Policy Paper nr 10/2014

Michał Jarocki

marynarki wojennej USA lub te których znaczenie z punktu widzenia interesów strategicznych państwa będzie dopiero kształtowane.

Cele

Do najważniejszych celów zaangażowania operacyjnego US Navy w Arktyce zaliczyć trzeba zapewnienie suwerenności USA w tym regionie, a także ochronę interesów strategicznych tego państwa na wodach Oceanu Arktycznego. Działania z tym związane koncentrować będą się wokół kwestii toczonych przez Waszyngton sporów terytorialnych, zwłaszcza tych prowadzonych z sąsiadującą Kanadą, a dotyczących obszarów wodnych na Morzu Beauforta. Nie bez znaczenia pozostanie również kwestia statusu prawnego Przejścia Północno-Zachodniego, wokół którego koncentruje się spór obu krajów.

Powyższe spory terytorialno-prawne są podstawą do zabezpieczenia, a właściwie ochrony, wspomnianych interesów strategicznych USA na wodach Oceanu Arktycznego. Wiązą się one zarówno z kwestią eksploatacji arktycznych surowców energetycznych i naturalnych, jak i możliwością wykorzystania akwenu w międzynarodowym morskim handlu, między Oceanem Spokojnym a strefą euroatlantycką.

Drugim celem aktywności US Navy na omawianym obszarze będzie w najbliższych latach przygotowanie odpowiednich sił i środków materialnych do prezentacji bandery i siły militarnej, a także zabezpieczenia interesów strategicznych państwa. Działania te będą koncentrować się wokół zadań związanych ze zwiększaniem liczby okrętów obecnych na wodach Oceanu Arktycznego, przemieszczania na północ nowoczesnych urządzeń łączności satelitarnej, remontem, modernizacją lub też unowocześnieniem rozmieszczonych stacji radiolokacyjnych, a także zabezpieczeniem zaplecza logistycznego oraz środków technicznych do dostarczania zapasów żywnościowo-materiałowych dla załóg okrętów, dzięki czemu będą one mogły dłużej przebywać w morzu.

Dla marynarki wojennej USA duże znaczenie będzie też miało zapewnienie wolności żeglugi na wodach Oceanu Arktycznego, zarówno pod względem uwarunkowań klimatycznych, jak i działalności człowieka. W tym pierwszym przypadku podstawą jest utrzymanie przepustowości akwenu w dalszym ciągu zagrożonej pokrywającą go pokrywą

Rola US Navy w strategii arktycznej USA

FAE Policy Paper nr 10/2014

Michał Jarocki

lodową, a także niewystarczającym zapleczem logistycznym i środkami reagowania kryzysowego (*Search and Rescue*).

W drugim przypadku chodzi z kolei o niedopuszczenie lub też eliminację wszelkich zjawisk związanych z ewentualnym blokowaniem lub uniemożliwianiem żeglugi morskiej wybranymi akwenami przez jakiegokolwiek podmioty państwowe lub prywatne. US Navy będzie więc musiała, poprzez wspomnianą prezentację siły militarnej, zapewnić możliwość swobodnego poruszania się wodami Oceanu Arktycznego okrętów lub statków, bez obaw o próby sabotowania ich działań przez podmioty trzecie lub też wymuszania niemających podstaw prawnych opłat za korzystanie z danych szlaków żeglugowych.

Czwartym celem będzie z kolei nawiązanie współpracy operacyjnej z okrętami marynarek wojennych pozostałych państw arktycznych. W pierwszej kolejności działania te będą skoncentrowane wokół kwestii ćwiczeń wojskowych, realizowanych zarówno na morzu jak i na lądzie, pozwalających na wypracowanie odpowiednich metod i schematów współpracy, a tym samym reagowania na wszelkie sytuacje kryzysowe. W tym przypadku założeniem jest też utrzymanie pokojowego charakteru aktywności wojskowej wszystkich państw regionu, tak aby dzięki zachowaniu pewnego stopnia transparentności i zaufania, uniknąć niepożądanych sytuacji kryzysowych, mogących przynieść nieprzewidziane konsekwencje.

Strategia

Strategia zaangażowania operacyjnego US Navy w Arktyce została rozłożona w czasie i podzielona zadaniowo aż do okresu po 2030. W pierwszym etapie jej realizacji, do 2020, marynarka wojenna USA będzie koncentrować się na utrzymaniu obecnej, sezonowej aktywności na wodach Oceanu Arktycznego, zarówno pod względem okrętów, jak i statków powietrznych. Celem tych działań będzie zachowanie odpowiedniego poziomu świadomości sytuacyjnej względem wydarzeń mających miejsce na danym terenie.

Drugim zadaniem na najbliższe lata będzie poszerzenie wiedzy na temat zmian klimatycznych mających miejsce w regionie, a także ich skutków dla przyszłej aktywności człowieka. Dlatego też kontynuowane będą prace badawcze i doświadczalne, dające wymagany poziom materiału analitycznego, na podstawie którego US Navy będzie mogła

Rola *US Navy* w strategii arktycznej USA

FAE Policy Paper nr 10/2014

Michał Jarocki

kształtować strategię dalszego zaangażowania operacyjnego na wodach Oceanu Arktycznego, zarówno pod względem jego charakteru, jak i użytych do tego zadania środków materialnych.

W dłuższej perspektywie czasowej (lata 2020 – 2030) *US Navy* zamierza dysponować przeszkolonym i przygotowanym do operowania w warunkach arktycznych personelem wojskowym. Przewidywana zmiana uwarunkowań środowiskowych, a przede wszystkim uszczuplenie pokrywy lodowej, mają pozwolić okrętom na większe zaangażowanie operacyjne na wodach Oceanu Arktycznego, zarówno pod względem zakresu wykonywanych zadań, jak i czasu im poświęcanego.

Aktywność operacyjna w *US Navy* będzie się w tych latach koncentrowała wokół współpracy wojskowej i szkoleniowej z okrętami pozostałych państw arktycznych. Dużo uwagi zostanie poświęcone zwiększaniu świadomości sytuacyjnej oraz zapewnieniu wolności żeglugi wodami omawianego akwenu.

W okresie po 2030 *US Navy* zamierza dysponować możliwością niemal stałej obecności wojskowej na wodach Oceanu Arktycznego. Zaangażowanie operacyjne okrętów nawodnych i podwodnych oraz statków powietrznych pozwoli na skuteczną realizację stawianych im zadań oraz ochronę interesów strategicznych państwa, zarówno pod względem możliwości reagowania kryzysowego jak i zapewnienia przepustowości akwenu oraz wolności żeglugi.

Podsumowanie

Strategia zaangażowania operacyjnego *US Navy* w Arktyce uwzględnia bieżące oraz przewidywane interesy strategiczne USA. Przez pierwsze lata marynarka wojenna będzie koncentrować się na obserwacji zmian klimatycznych zachodzących w regionie. Analiza zdobytego materiału pozwoli na wypracowanie efektywniejszych strategii działania na Oceanie Arktycznym, uwzględniających zarówno otoczenie międzynarodowe, jak i własne środki materiałowe.

Charakter aktywności *US Navy* na wodach Oceanu Arktycznego będzie ulegała zmianie, wraz z postępującym ocieplaniem się klimatu oraz wzrostem zaangażowania człowieka w regionie. Przygotowanie odpowiedniego zaplecza sprzętowego pozwoli jej na

Rola US Navy w strategii arktycznej USA

FAE Policy Paper nr 10/2014

Michał Jarocki

lepszą ochronę suwerenności USA w tej części świata, a także zachowanie wolności żeglugi w Arktyce.

To jak będzie wyglądała przyszła rola US Navy w Arktyce będzie uzależnione m.in. od tego, jak będą kształtowały się interesy strategiczne USA w tej części świata. Duże znaczenie będzie też miał charakter zaangażowania na Oceanie Spokojnym i Oceanie Indyjskim, a także kondycja finansowa państwa, warunkująca możliwości eksploatacyjne potencjału operacyjnego sił zbrojnych tego państwa.

*Tezy przedstawiane w serii „Policy Papers” Fundacji Amicus Europae
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko !*

Kontakt

**Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
„Amicus Europae”**

Aleja Przyjaciół 8/5
00-565 Warszawa, Polska

Tel. +48 22 622 66 33

Tel. +48 22 622 66 03

Fax:+48 22 629 48 16

email: fundacja@fae.pl, www.fae.pl

FAE Policy Paper nr 10/2014

**Rola US Navy
w strategii arktycznej USA**

Autor: Michał Jarocki

Ekspert Fundacji *Amicus Europae*, Centrum Studiów Polska-Azja, Instytutu Jagiellońskiego oraz ECAG. Członek redakcji pisma „Stosunki Międzynarodowe” i portalu Geopolityka.net. Doktorant w ISP PAN/Collegium Civitas. Specjalizuje się w problemach regionu Arktyki oraz strategicznych aspektach azjatyckiego systemu bezpieczeństwa.

Rola *US Navy* w strategii arktycznej USA

FAE Policy Paper nr 10/2014

Michał Jarocki

Nadrzędną misją **Fundacji AMICUS EUROPAE** jest popieranie integracji europejskiej, a także wspieranie procesów dialogu i pojednania, mających na celu rozwiązanie politycznych i regionalnych konfliktów w Europie.

Do najważniejszych celów Fundacji należą:

- Wspieranie wysiłków na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, państwa prawa i umocnienia wartości demokratycznych;
- Propagowanie dorobku politycznego i konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Propagowanie idei wspólnej Europy i upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej;
- Rozwój Nowej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Białorusi;
- Wsparcie dla krajów aspirujących do członkostwa w organizacjach europejskich i euroatlantyckich;
- Promowanie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i rozwoju gospodarki światowej;
- Integracja mniejszości narodowych i religijnych w społeczności lokalne;
- Propagowanie wiedzy na temat wielonarodowej i kulturowej różnorodności oraz historii naszego kraju i regionu;
- Popularyzowanie idei olimpijskiej i sportu.